

С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ
АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ
МЕДИЦИНА УНИВЕРСТЕТИ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА

СӨЖ

Тақырыбы: тиреотоксикоз кезіндегі тамақтану

Қанатқызы Назерке

Орындаған: Қанатқызы Н
Есенова А.А

Факультет: ЖМ

Топ: 15-20

МАЗМҰНЫ

- КІРІСПЕ

- НЕГІЗГІ БӨЛІМ

ҚЫЗМЕТІ

КЛАССИФИКАЦИЯ

КЛИНИКАЛЫҚ КӨРІНІСТЕРІ

ДИАГНОСТИКАСЫ

ЕМІ

- ҚОРЫТЫНДЫ

КІРІСПЕ

ТИРЕОТОКСИКОЗ (ЖА
ҒА ЛАТ. GLANDULA
THYREOIDEA –
ҚАЛҚАНША БЕЗ ЖӘНЕ
ТОКСИКОЗ) – ҚАНДА
ҚАЛҚАНША БЕЗДЕН
БӨЛІНЕТІН ГОРМОНДАР
ДЫҢ КӨБЕЮІНЕН
БОЛАТЫН ОРГАНИЗМНІ
Ң ПАТОЛОГИЯЛЫҚ ЖАҒ
ДАЙЫ.

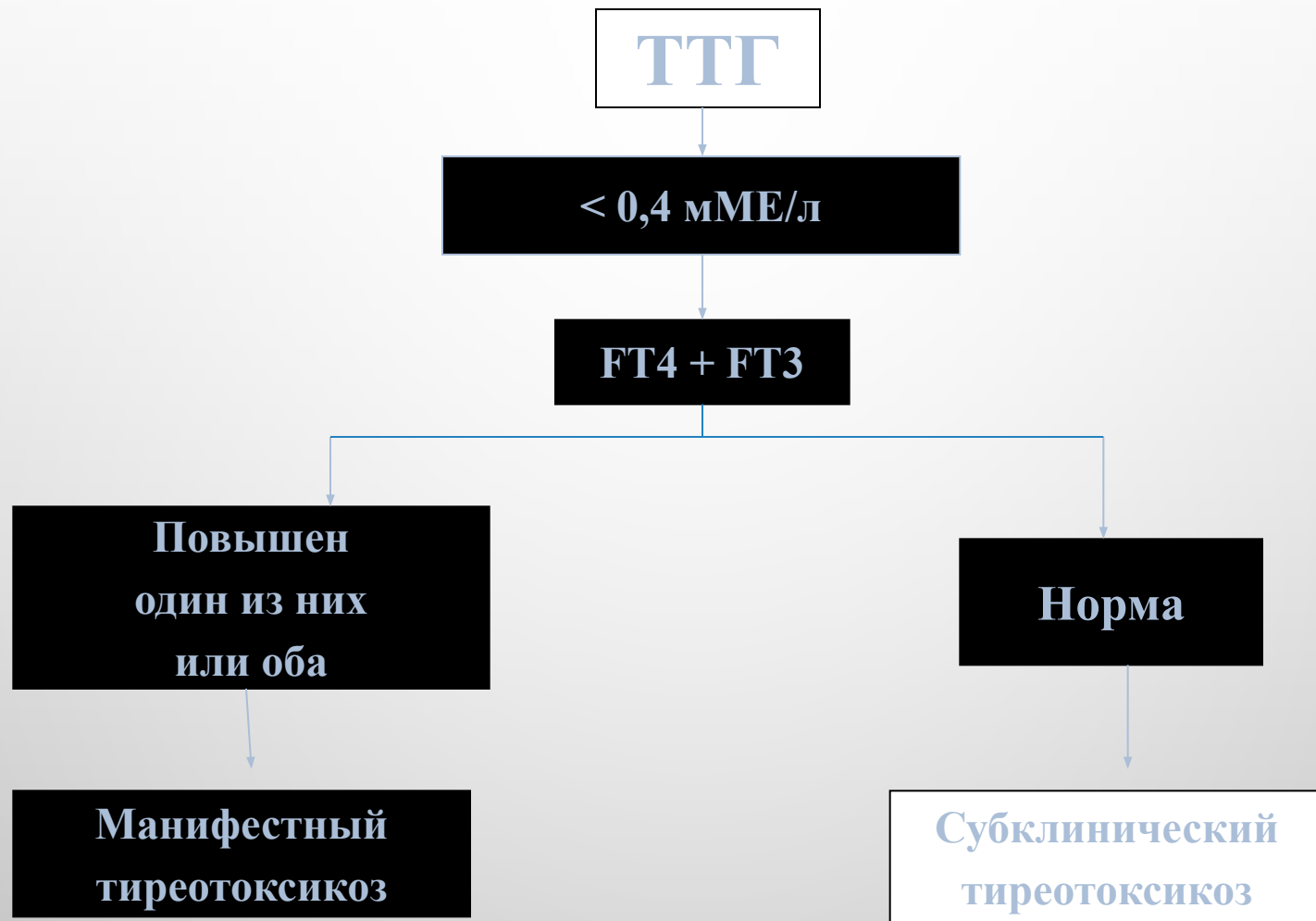
ТИРЕОИДТЫ ГОРМОННЫҢ ҚЫЗМЕТІ

- БАРЛЫҚ АҒЗАЛАР МЕН МҮШЕЛЕРДІҢ ҚАЛЫПТЫ ЖҰМЫС ІСТЕУІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕДІ
- МИДЫҢ ҚАЛЫПТЫ ДАМУЫ ҮШІН ҚАЖЕТ
- НӘРУЫЗДЫҢ АНАБОЛИКАЛЫҚ АЛМАСУЫНА ҚАТЫСАДЫ
- ҚАҢҚАНЫҢ ҚАЛЫПТЫ ДАМУЫН ҚАМТАСМАСЫЗ ЕТЕДІ
- МИОКАРДТЫҢ ЖИЫРЫЛУЫНА ҚАТЫСАДЫ
- ШЕКТЕГІ КӨМІРСУЛАР АЛМАСУЫН ҮНТАЛАНДЫРАДЫ
- ГОНАДТЫ ДАМЫТУ ҮШІН ҚАЖЕТ
- ИНСУЛИН ӘСЕРІН КҮШЕЙТУ
- ГЛИКОГЕН СИНТЕЗІН ЖӘНЕ ГЛИКОГЕНОЛИЗДІ ҮНТАЛАНДЫРУ
- МАЙ ҚОЙМАЛАРЫНЫҢ БҰЗЫЛУЫН ҮНТАЛАНДЫРАДЫ

КЛАССИФИКАЦИЯ

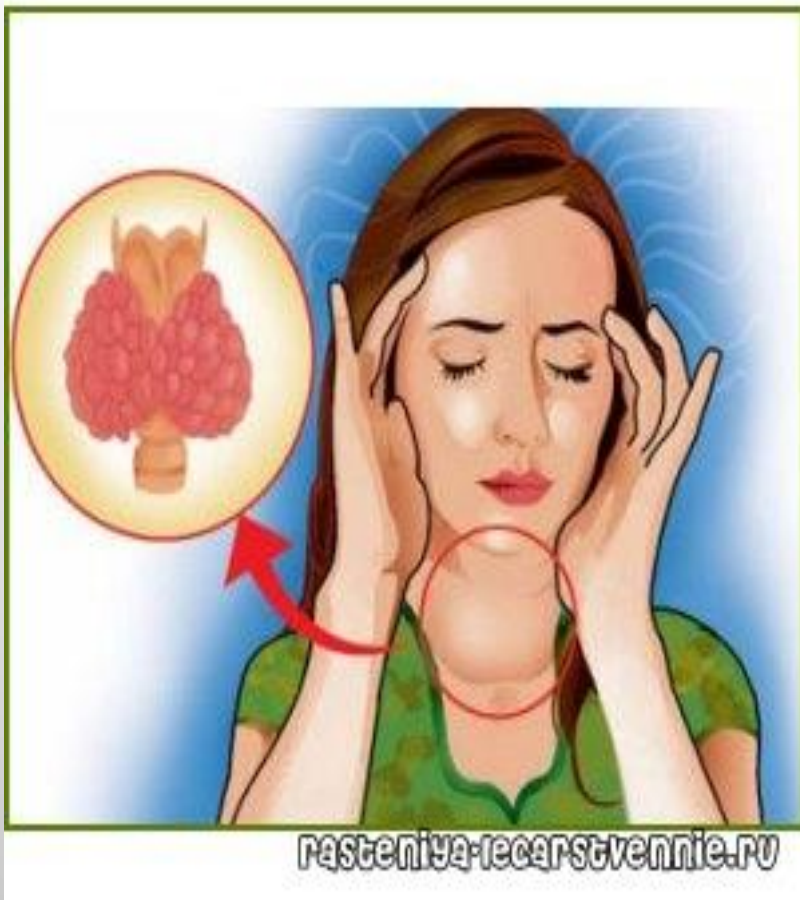
- **СУБКЛИНИКАЛЫҚ ТИРЕОТОКСИКОЗ – КЛИНИКАЛЫҚ СИМПТОМЫ БОЛМАУЫ МҮМКІН, БІРАҚ ҚАНДА ТТГ ТӨМЕН ЖӘНЕ Т3 ПЕН Т4 ҚАЛЫПТЫ БОЛАДЫ.**
- **МАНИФЕСТТІ ТИРЕОТОКСИКОЗ - КЛИНИКАЛЫҚ СИМПТОМЫ БАР, ҚАНДА ТТГ ТӨМЕН ЖӘНЕ Т3 Н/Е Т4 ЖОҒАРЛАҒАН.**
 - **АСҚЫНБАҒАН**
 - **АСҚЫНҒАН** (*ТИРЕОТОКСИКОЗДЫ ЖҮРЕК, ПСИХОЗ, ГЕПАТОЗ, БҮЙРЕКҮСТІ БЕЗ ЖЕТІСПЕУШІЛІГІ, ЕКІНШІЛІК ҚАНТ ДИАБЕТІ...*)

ИССЛЕДОВАНИЕ ФУНКЦИИ ЩИТОВИДНОЙ ЖЕЛЕЗЫ

ГРЕЙВС АУРУУ

- ҚАЛҚАНША БЕЗДЕРІН ЫНТАЛАНДЫРАТЫН ГОРМОНДАР РЕЦЕПТОРЛАРЫНА ҚАРСЫ АНТИДЕНЕЛЕРДІ ӨНДІРУ НӘТИЖЕСІНДЕ ТУЫНДАЙТЫН ЖҮЙЕЛІ АУТОИММУНДЫ АУРУ, ЭКСТРАТИРОИДТЫ ПАТОЛОГИЯМЕН (ЭНДОКРИНДІ ОФТАЛЬМОПАТИЯ, ПРИБИТТАЛЬДЫ МИКСЕДЕМА, АКРОПАТИЯ) БІРГЕ ТИРОТОКСИКОЗ СИНДРОМЫН ДАМЫТУ АРҚЫЛЫ ҚАЛҚАНША БЕЗІНІҢ ЗАҚЫМДАЛУЫМЕН КӨРІНЕДІ.

ТИРЕОТОКСИКОЗДЫҢ **НЕГІЗГІ СИМПТОМДАРЫ:**

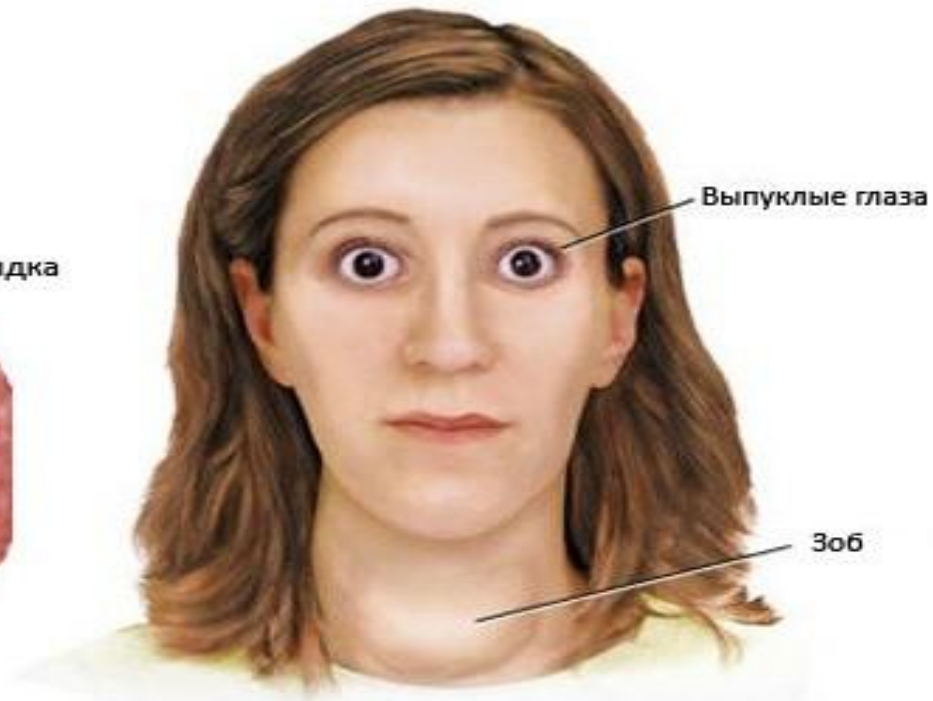
- ЖҮРЕКШЕ ФИБРИЛЯЦИЯСЫ
- ТАХИКАРДИЯ, АРИТМИЯ
- АРТЕРИАЛЬДЫ ГИПЕРТОНИЯ
- ЖОҒАРЫ ҚОЗУШЫЛЫҚ ЖӘНЕ ТЕЗ ШАРШАУШЫЛЫҚ;
- ҰЙҚЫ БҰЗЫЛУЫ;
- ДЕНЕ ДІРІЛІ ӘСІРЕСЕ ҚОЛ САУСАҚТАРЫ;
- ТЕРЛЕГІШТІК;

- ✓ көз бадыраюы;
- ✓ тәбеті жоғары болса да салмақ жоғалту. Салмақ жылу алмасу жоғары болғандықтан түседі.
- ✓ бұлшық ет әлсіздігі
- ✓ әйелдерде етеккір айналымы аменореяға дейін бұзылуы;
- ✓ көмірсуларға толерантықтың қант диабетіне дейін бұзылуы;
- ✓ Таралған уытты жемсауды қабақ көтеріңкі болғандықтан көз үлкен болып көріну мүмкін. Сирек кезде бір немесе екі көздің ісуі – экзофтальм.

Симптомы тиреотоксикоза

Увеличенная щитовидка

ДИАГНОСТИКА

(ПО А.Р. WEETMAN, 2000)

ТТГ+св. Т4

ТТГ и Т4
- норма

ҚБ өзгеріс жоқ

ТТГ – төмен
Т4 - норма

Т3 деңгейін
анықтау

норма

Субклиникалық
тиреотоксикоз (Грейвс
ауруы, түйінді зоб, терапия
L-T4)

Келесі тексеру
2-3 айдан кейін,
Сосын жыл сайын

ТТГ – төмен
Т4 - повышен

Тиреотоксикоз

жоғарылаған

Оқшауланған
«Т3
тиреотоксикоз»

Грейвс ауруы, түйінді және көп түйінді
зоб,
тиреоидит,
Артифициальды и ятрогенды
тиреотоксикоз,
жанұялық аутоиммунды емес
тиреотоксикоз

ТТГ – норма
Т4 - жоғары

Тиреотропинома
гипофиза,
тиреоидным
гормонға
сезімталдық
синдромы
(казуистика)

ДИАГНОСТИКА

- **НЕГІЗГІ ЗЕРТТЕУ ӘДІСІ**
- **ОТБАСЫЛЫҚ АНАМНЕЗ** (ҚАЛҚАНША БЕЗІНІҢ АУТОИММУНДЫ ПАТОЛОГИЯСЫ).
- **АУРУ ТАРИХЫ.**
- **ФИЗИКАЛДЫ ЗЕРТТЕУ:** БОЙЫН, САЛМАҒЫН, АРТЕРИАЛДЫ ҚЫСЫМЫН ЖӘНЕ ПУЛЬСІН АНЫҚТАУ, ТЕРІ ЖАҒЫНДЫСЫН, ЛИМФА ТҮЙІНІН, ЖҮЙКЕ ЖҮИЕСІН, ЖҮРЕК ҚАН ТАМЫР ЖҮИЕСІН ТЕКСЕРУ.
- **ҚАЛҚАНША БЕЗІНІҢ ПАЛЬПАЦИЯСЫ:** ПАЛЬПАЦИЯЛАНАТЫН ТҮЙІН БАР ЖОҒЫН ЖӘНЕ БЕЗДІҢ ӨЛШЕМІН ТЕКСЕРУ.
- **ОФТАЛЬМОЛОГИЯЛЫҚ ТЕКСЕРУ:** ЭКЗОФТАЛЬМА БАРЫН, КӨЗ ТҮБІН ТЕКСЕРУ.
- **ҚАЛҚАНША БЕЗДІҢ УДЗ.**
- **ТТГ, СТ4 ИЛИ ОТ4 БАЗАЛЬДЫ ДЕҢГЕЙІН ЗЕРТТЕУ**

ҚОСЫМША ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРІ

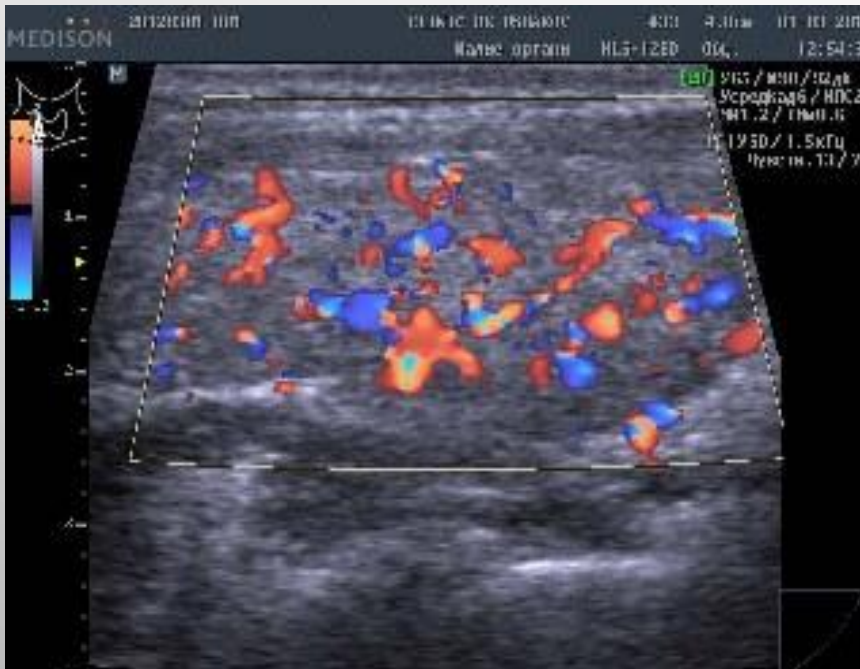
- **ИЗОТОПТЫ СЦИНТИГРАФИЯ.**
- **ПУНКЦИОНДЫ БИОПСИЯ.**
- **ҚАЛҚАНША БЕЗ ТІНІНЕ АНТИДЕНЕЛЕРДІ АНЫҚТАУ.**
- **ТЕСТ ТРГ (ТИРЕОЛИБЕРИНОМ)**

Пальпация арқылы ҚБ көлемін анықтау

ЛАБОРАТОРИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУ

- 1. ТТГ СЕКРЕЦИЯСЫНЫҢ ТӨМЕНДЕУІ
- 2. Т3 ПЕН Т4 ӨНІМДЕРІНІҢ ЖОҒАРЫЛАУЫ
- 3. ТТГ РЕЦЕПТОРЫНА АНТИДЕНЕ ҚҰРАМЫНЫҢ ЖОҒАРЫЛАУЫ
- 4. ТИРЕОПЕРОКСИДАЗА МЕН ТИРОЕГЛОБУЛИН АНТИДЕНЕСІНІҢ ЖОҒАРЫЛАУЫ

УДЗ:

Қалқанша безінің көлемінің ұлғаюы, тіндердің гиперэхогендігі, түйіндердің болуы

ТИРЕОТОКСИКОЗ ЕМІНІҢ СХЕМАСЫ

Грейвс ауруы

Токсикалық аденома
Көптүйінді токсикалық зоб

Эутиреодты жағдай
(тиреостатик қабылдау, йод, β -блокатор)

Тиреостатикпен
емдеу
(12-18 ай)

Йодты
радиоактивті
терапия

Хирургиялық ем

Ремиссия болу
мүмкіндігі – 50%

Әсері 2-3 айдан
кейін.
Гипотиреоз

Жедел әсер.

ТАМАҚТАНУЫ

❖ Тиреотоксикоздың негізгі емі диетотерапия. Тиреотоксикоз кезінде метоболизм жүруі жоғарылап, энергия көп шығындалады.

Сондықтан науқасқа калориясы жоғары тағамдар ұсынылады.

❖ Тәуліктік калорий 2000-3000ккал құрау керек.

ТАМАҚТАНУ ҚАҒИДАЛАРЫ

1. Тәуліктік ккал мөлшерін арттыру.
2. Витамин мен микроэлементтері бар тамақтарды қолдану.
3. Күніне 5-6 рет тамақтану.
4. Нәруыздың мөлшерін қадағалау.
5. Тамақты жиі, бірақ аз мөлшерде қабылдау.
6. Жүйке жүйесін қоздыратын азық-түлік қолданбау.
Мыс, кофеин, шоколад, дәмдеуіштер.

7. АЛКОГОЛЬДІ СУСЫНДАРДАН БАС ТАРТУ.
8. ТӘУЛІГІНЕ 1,5 Л СҰЙЫҚТЫҚ ІШУ.
9. ІШ ҚАТУДЫ ТУДЫРАТЫН КҮРІШ, СЛИВА, ЖҮЗІМ ТЕКТІ АЗЫҚ-ТҮЛІКТІ ҚОЛДАНБАУ.
10. ҚАЙНАТЫЛҒАН ТАМАҚТАР ЖЕУ.
11. ТӘУЛІКТІК РАЦИОНҒА КАЛЬЦИЙ, ФОСФОРЫ КӨП ТАМАҚ ҚОЛДАНУ.
12. ҚҰРАМЫНДА ЙОДЫ БАР ТАҒАМДЫ ШЕКТЕ (ТЕҢІЗ ОРАМЖАПЫРАҒЫ)
13. ТӘУЛІКТІК ТҰЗ МӨЛШЕРІ – 10Г ДЕЙІН

ТИРЕОТОКСИКОЗ КЕЗІНДІ ҚАНДАЙ ӨНІМДЕР ҚОЛДАНУ КЕРЕК?

- Нан өнімдері: нан(бидай,қарабидай, сұлы жармасы),печенье
- Майсыз сүт өнімдері: сүт, айран,сүзбе,қаймақ,ірімшік
- Жарма: қарақұмық,тары,геркулес
- Көкөністер: орамжапырақ,асқабақ,шалқан т.б
- Жемістер диарея шақырмайтынның барлығы.(өрік,жүзім, слива)
- Майсыз ет өнімдері:тауық,бұзау,күркетауық(қайнатылған немесе бұқтырылған)
- Балық :тұщы суды мекендейтін(шортан балық,қызылқанат балық)
- Сусындар:түймедақ шайы,компот,итмұрын қайнатпасы

ТИРЕОТОКСИКОЗ КЕЗІНДЕГІ ЗИЯНДЫ ӨНІМДЕР

- Қою сорпа
- Майлы ет (шұжық, шошқа еті, үйрек, қаз еті)
- Майлы балық өнімдері
- Қақталған және тұзды балық, балық консервы
- Жануар майы (маргарин)
- Кофе, алкоголь
- Шоколад
- Қанты көп өнімдер
- Тұз
- Жұмыртқа
- Теңіз орамжапырағы
- Макарон, спагетти
- Торт, пирожные
- Майонез, кетчуп, аджика
- Қара бұрыш
- Карри, чили

Тиреотоксикоз кезіндегі рационның химиялық

құрамы:

- Нәруыз 100-200г
- Май 90-100г
- Көмірсу 450г

Әр тамақтану кезінде тағамда міндетті түрде кальций болуы керек.

Себебі, тиреотоксикоз кезінде организмдегі кальций мөлшері төмендейді және кальций қалқанша бездерінің гормондарының белсенділігін төмендетеді.

- **ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР.**

- **1. ЕРЕСЕКТЕР ТИРЕОТОКСИКОЗЫ. ПРОТОКОЛ № 23. ОТ 12 ДЕКАБРЬ 2013 ГОДА.**
- **2. БОЛЬШАЯ МЕДИЦИНСКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ. МОСКВА 2014. 690-691, 227-228.**
- **3. ШКІ АУРУЛАР. ЖАМАНҚҰЛОВ Қ А 2007Ж.**
- **4. ЭНДОКРИНОЛОГИЯ. ДЕДОВ И.И, МЕДЬНИЧЕНКО Г.А, 2013Г. 400 БЕТ.**
- EDAPLUS.INFO, DOKTORLAND.RU